

רע"פ 6031/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 6031/17

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
פלוני

נ ג ד

המשיבה:
מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בירושלים, מיום 14.06.2017, בעפ"ג
1035-02-17, שניתן על ידי כב' השופטים ר' כרמל; כ'
מוסק; ש' רנר

בשם המבקש: עו"ד בן מעוז; עו"ד יפעת שריד

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: ר' כרמל; כ' מוסק; ש' רנר), בעפ"ג 1035-02-17, מיום 14.06.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל חלקית ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג' סקה-שפירא), בת"פ 35879-04-16 ובת"פ 6743-09-10, מיום 27.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש, הוגשו שני כתבי אישום לבית משפט השלום בירושלים, אשר ייחסו לו ביצוע העבירות הבאות:

עמוד 1

קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (ריבוי עבירות); שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 418 בצירוף סעיף 420 לחוק העונשין (מספר עבירות); קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; ניסיון לקבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין (מספר עבירות).

3. במסגרת כתב האישום הראשון, יוחסו למבקש שלושה אישומים. על פי האישום הראשון, במהלך שנת 2004, הונה המבקש, יחד עם עליאן וג'וודאט (להלן: האחרים) את חאג' רפאע (להלן: המתלונן 1), בהציגם מצג כוזב ביחס לזכויותיהם במקרקעין הידועים כגוש 29998, חלקה 19, אשר רשומה על שם האגף לנכסי נפקדים, ומשכך לא ניתן למכור אותם. בהתבסס על מצג זה, העביר המתלונן 1 למבקש ולאחרים כספים בסך 200,000 ₪, כביכול, בתמורה לקבלת בעלות על הקרקע. על פי האישום השני, במהלך שנת 2015, תיווך המבקש בעסקת מכר של מקרקעין בגוש 30985, חלקה 20, בין המתלונן 1 לבין אישה, אשר הוצגה על ידי המבקש והאחרים במרמה, כבעלת הקרקע למכירה. בהתבסס על מצג זה, קיבל המבקש כספים בסך 28,000 ₪. על פי האישום השלישי, בעקבות חוב של המבקש לשמעון אוחנה (להלן: המתלונן 2), הבטיח לו המבקש בכזב, כי החוב יוחזר לו באמצעות העברת זכויות במקרקעין, תוך הצגת מצגי שווא ומסמכים מזויפים.

4. על פי עובדות כתב האישום השני, המתלונן 2 נהג במשך שנים להעביר כספים לאביו של המבקש, בתמורה לרכישת קרקעות עבורו. בשנת 2008, לאחר שגילה המתלונן 2, כי אביו של המבקש לא רכש קרקעות תמורת כספו, הציע המבקש לסייע למתלונן 2 לסיים את העסקאות. בהמשך לכך, העביר המתלונן 2 למבקש כספים בסך 500,000 ₪, אך המבקש לא עשה דבר בתמורה.

5. ביום 11.09.2016, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתבי האישום. במסגרת הסכם טיעון, הוסכם כי המשיבה תגביל את עצמה לעונש מאסר בן חמש שנים, מאסר מותנה ופיצוי לנפגעי העבירה. ביום 27.12.2016, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, התייחס בית משפט השלום לחשיבות הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות על ידי המבקש, והם: שמירה על הקניין; והבטחת ביצוע עסקאות במקרקעין, תוך גילוי מידע לצדדים של העסקה. עוד נתן בית משפט השלום את דעתו לעובדה, כי "העבירות בוצעו בתחום רב, תוך יצירת מצגי שווא מתמשכים שכללו גיוס 'ניצבים' לתפקידים שונים על מנת לבסס ולחזק את המרמה, וכן העובדה כי מצגי השווא הוצגו כלפי קורבנות שונים". לפיכך, ולאחר סקירת רמת הענישה המקובלת בעבירות דומות והתייחסות להצהרות הנפגעים, קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה ההולם ביחס לכל אחד מהאירועים, נע בין שנתיים לשש שנות מאסר לריצוי בפועל, ולצדם עונשים נלווים של מאסר מותנה, קנס ופיצוי לקורבנות.

6. לצורך קביעת עונשו של המבקש בגדרו של המתחם, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. כשיקולים לזכותו של המבקש, ראה בית משפט השלום את הודאתו של המבקש בעבירות שיוחסו לו; את העובדה כי הרשעותיו הקודמות של המבקש אינן משמעותיות; את הנזק שייגרם לבני משפחתו של המבקש בעקבות העונשים שיוטלו עליו; ואת מאמציו של המבקש לפצות את הקורבנות בגין הנזק שגרם להם במעשיו. עם זאת, הבהיר בית משפט השלום, כי "לא ניתן להתעלם מהסתייגותיו של המבקש מקבלת אחריות מלאה על המעשים, ומהתייחסותו

של המבקש לאביו ולג'וואדת כאל האחראים לביצוע העבירות, שהמבקש הובל ונגרר אחריהם". לפיכך, קבע בית משפט השלום כי יש למקם את עונשו של המבקש בחלקו האמצעי-עליון של מתחם העונש ההולם.

לאחר זאת, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 50 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 7 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירה לפי סעיפים: 384, 415, 418, ו-420 לחוק העונשין, למשך שלוש שנים; פיצוי כספי למתלונן 1, בסך 380,000 ₪; ופיצוי כספי למתלונן 2, בסכום של 260,000 ₪.

7. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי חומרת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי בית משפט השלום קבע בעניינו של המבקש "מתחם ענישה מחמיר, החורג מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים ואינו הולם את נסיבות המקרה, ובכלל זה אינו מתחשב בחלקו היחסי של המערער [המבקש] בביצוע העבירה, ובמידת ההשפעה של אחר על המערער [המבקש]". עוד טען המבקש, כי יש בהעמדתו לדין של המבקש משום אכיפה בררנית, שכן שותפיו של המבקש לא הועמדו לדין. הוסיף וטען המבקש, כי יש לנכות מעונשו, את ימי מעצרו ברשות הפלסטינית שנמשכו כ-11 חודשים או, למצער, להתחשב בהם כשיקול לקולה בקביעת עונשו של המבקש. לבסוף, טען המבקש כי הוא חויב בתשלום סכום כסף עבור כל קורבן, תוך חריגה ממסגרת הפיצוי הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין, ומשכך, נטען כי קביעתו של בית משפט השלום, בהקשר זה, בטלה.

8. ביום 14.06.2017, התקבל חלקית ערעורו של המבקש, ובית המשפט המחוזי החליט להתערב בשיעור הפיצויים שנפסקו. בית המשפט המחוזי ראה כשיקולים העומדים לזכותו של המבקש, את: הודאתו במיוחס לו, דבר שהביא לחסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים; הבעת החרטה מצידו של המבקש והשבת סכום כסף של 250,000 ₪ למתלונן 2; ותקופת המעצר הממושכת בה שהה המבקש ברשות הפלסטינית. מנגד, ראה בית המשפט המחוזי כשיקולים לחובתו של המבקש את חומרת העבירות שביצע; את הפגיעה בערכים של קניין ומסחר הוגן, המבוססים על גילוי מידע מלא; את היקף הנזק הכלכלי שגרם המבקש למתלוננים 1 ו-2; ואת חלקו המרכזי והאקטיבי של המבקש בביצוע העבירות. אשר לשיעור הפיצויים בו חויב המבקש, הפנה בית המשפט המחוזי לע"פ 1076/15 טווק נ' מדינת ישראל (7.06.2016), שם נקבע בדעת רוב, כי יש להגביל את סכום הפיצויים בגין ביצוע עבירה אחת לכדי סכום מרבי של 258,000 ₪, ויהיה מספר נפגעי העבירה ככל שיהיה. אי לכך, נקבע כי הפיצוי שנפסק בעניינו של המתלונן 2 חורג מתקרת הפיצוי המירבי ויש להפחיתו לכדי סכום של 250,000 ₪. יתר חלקי גזר דינו של בית משפט השלום נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

9. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. בראש ובראשונה טוען המבקש לקיומם של שיקולי צדק, המצריכים את התערבותו של בית משפט זה. לטענת המבקש, שגה בית משפט המחוזי בכך שלא הפחית מעונש המאסר לריצוי בפועל שהושת על המבקש, את התקופה בה הוא שהה במעצר ברשות הפלסטינית. זאת שכן, מדובר בתיק פלילי שהוגש בישראל, בשל אותו אירוע ואותה העבירה, כפי שיוחסו לו ברשות הפלסטינית. עוד טען המבקש, כי אי ניכוי תקופת מעצר זו, עולה כדי פגיעה חוקתית בזכויותיו על פי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עוד הוסיף המבקש וטען, כי מתעוררת בעניינו שאלה משפטית עקרונית המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי",

באשר לתחולתו של סעיף 11 לחוק העונשין, מקום בו שהה אדם במעצר בשטחי הרשות הפלסטינית, בשל אירוע שבגינו הוא נשא לימים גם עונש מאסר בישראל. לאור האמור, סבור המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולנכות את תקופת מעצרו ברשות הפלסטינית מהעונש שנגזר עליו בישראל.

דיון והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017)); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017); רע"פ 6869/17 פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא, וחרף ניסיונותיו של המבקש לעטות על בקשתו כסות של שאלה משפטית עקרונית, הרי שאין כך הוא הדבר.

לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, ניכר כי העונש אינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות. אשר לטענתו של המבקש כי יש לנכות את ימי מעצרו ברשות הפלסטינית, יש להפנות בראש ובראשונה לסעיף 11 לחוק העונשין, לפיו הכלל הוא כי מאסר אותו נשא אדם בחוץ לארץ, או אם היה נתון שם במעצר, ינוכו תקופות אלה מן העונש שעליו לשאת בישראל, ככל שמדובר **באותה העבירה**. בענייננו, המבקש נעצר ברשות הפלסטינית, בגין חשד למכירת קרקעות ליהודים, ואין צריך לומר כי בישראל מדובר בעבירות שונות בתכלית, היינו: עבירות מרמה וזיוף כלפי מי שהמבקש הציג בפניו מצג שווא של מכר מקרקעין, ביודעו שהם אינם שייכים לו. לפיכך, אין מדובר באותה עבירה, ופשיטא כי אין מקום לנכות את תקופת מעצרו ברשות הפלסטינית מעונש המאסר שנגזר עליו. לכך יש להוסיף, כי הערכאות הקודמות התחשבו בתקופת המעצר ברשות הפלסטינית, ובשל כך לא מיצו את הדין עם המבקש, כפי שראוי היה לעשות בנסיבות אחרות.

8. נוכח האמור, דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

ניתנה היום, י"ג בתשרי התשע"ח (3.10.2017).

שׁוֹפֵט